

Bos

REDAKTIE

Enkele critische lezers wezen ons op een storende fout in het laatste redactionele artikel. In de derde alinea op blz. 40 staat achter het woord houtproductie: (dus geen kaalslag). Deze toevoeging is fout. Het was de bedoeling de conclusie aan de lezers zelf over te laten. Deze conclusie zou dan moeten zijn: (dus ook kaalkap).

Onze verontschuldiging voor de drukfout. Het verheugt ons echter dat de redactionele artikelen ook kritisch worden gelezen. Waar gehakt wordt (op de kaalkap) vallen spaanders.

KWALITEIT

REDAKTIE

Het bos in Nederland begint populair te worden. Iedereen weet thans wel dat bos iets met natuur en met bomen heeft te maken. Voor de doorsnee stede-ling reikt de kennis hiervan meestal niet veel verder dan het onderscheid tussen loofhout en naaldhout. Zijn waardering voor het bos is afhankelijk van het nut dat hij voor zichzelf in het bos kan vinden. De mate van waardering komt tot stand doordat hij het betreffende bos met andere hem bekende bossen vergelijkt. Als deze kennis niet verder reikt dan de grenzen van Nederland, valt een stukje vrije natuurruimte met wat opslag al spoedig onder zijn begrip bos.

Hoe staat het nu met de bouseigenaar en de bosbeheerder? Hun gevoel voor kwaliteit is afhankelijk van de doelstelling die hun bij het beheer voor ogen staat en de bosbeelden die hun hier of in 't buitenland in min of meer soortgelijke omstandigheden bekend zijn. Als wij met een deskundige bouseigenaar of beheerder te maken hebben dan weten deze mensen dat zij in hun vergelijking het bodemprofiel en de houtsoortkeuze met inbegrip van de beperkende factoren van klimaat, ziekten, voorgeschiedenis enz. moeten betrekken. Daarbij zullen zij zich wel bewust zijn dat de toekomst en de kwaliteit van het plantsoen van doorslaggevend betekenis is voor de kwaliteit van het totale bosbeeld.

Er is in de laatste 10 jaar een indrukwekkende reeks van onderzoeken verricht op het gebied van de houtsoortenkeuze, kwaliteit en conditie van plantsoen, plantafstanden, bodemvoorbereiding, bemesting en onkruidbestrijding. Indien wij in ons land de bebossingen en herbebossingen bezien van deze tien jaren dan betwijfelen wij ernstig of de verkregen onderzoekresultaten de praktijk wel in voldoende mate hebben bereikt. Vele bebossingen kunnen de toets van kritiek nauwelijks of niet doorstaan. Men deed soms maar wat. De voorbeelden zijn in de kleine kring van bosbouwers wel bekend: bezaaiingen met groveden van minder goede herkomst, gebruik van tweede kwaliteit douglasplantsoen, het accepteren van stronkopslag van Amerikaanse eik en

opslag van Amerikaanse vogelkers als bos, omdat technisch of financieel de middelen ontbraken om iets beters tot stand te brengen. Deze „wanhoops-bebossingen” spotten met elk begrip van kwaliteit, dat ieder rechtgeaard bosbouwer behoort te kennen. Dit geldt eveneens voor het onderhoud van de bossen. Practisch alle grovedennenbossen in de leeftijd tussen 15 en 30 jaar hebben een ernstige achterstand in de dunningen. Men heeft onvoldoende beseft dat het uitstellen van de bosverzorging geen oplossing biedt. Niet alleen de gezondheid maar ook de kwaliteit van het bos staat hiermede op het spel.

Als ergste uiting van afnemend kwaliteitsbesef moet hier de verkoop van strooisel worden genoemd. Niet alleen particulieren, maar ook gemeenten gaan nog steeds door om op deze wijze over grote oppervlakten een onherstelbare schade aan het Nederlandse bos toe te brengen.

Nu het bos in de Nederlandse samenleving in brede kring wordt gewaardeerd wordt men genoodzaakt naar kwaliteitsnormen te zoeken. Het lijkt ons van zeer veel belang, dat de deskundige bosbouwer hierbij aangeeft wat men onder bos behoort te verstaan. Het eenvoudigste middel is om dit aan te tonen aan de hand van praktijkvoorbeelden. Voor de bosbouwvoorlichting ligt hier nog een groot arbeidsterrein braak.

De bosbouwvoorlichting is een onmisbare schakel tussen wetenschap en praktijk. Het lijkt ons van veel praktisch nut, indien de voorlichter aan de hand van voorbeeldbossen zou kunnen aantonen, wat men in de praktijk moet verstaan onder een geslaagde bosaanleg en een verantwoorde bosverzorging. Ook enkele oudere bossen zouden hierbij als standaardvoorbeeld kunnen worden gebruikt om aan te geven wat men met zorg en vakmanschap kan bereiken.

Voor het ontwikkelen van een juist begrip voor kwaliteit, kunnen deze voorbeeldbossen van grote betekenis zijn, zowel voor de grote schare bossupporters uit de stedelijke sfeer in het algemeen, als voor de geïnteresseerde boseigenaar in het bijzonder.